

Ik 2.0

Colofon

ISBN: 978 94 6365 069 4

1e druk 2018

© 2018, Koen Van der Cruyssen

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Dank Aafje, voor jouw geweldige inspanningen om de taal te kleuren.

Dank Jacqueline, voor de geweldige inzichten buiten alle maatschappelijke logica om.

Dank allebei, voor de intense samenwerking bij het helpen vormgeven aan een realistische vrouwelijke invalshoek bij Jessica.

Niets uit deze uitgave mag worden veelevoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Ik 2.0

Koen Van der Cruyssen



“Dit intens geluk ...
Het voelt als een droom.
Sterker.
Misschien was mijn hele leven een droom.
En word ik nu wakker.”

James Hilton
(*Lost Horizon*, 1933)

Voorwoord

Soms vergelijk ik het leven met een puzzel.

Het eerste dat ik me herinner van mijn kindertijd, is dat de puzzelstukjes allemaal los door elkaar lagen. Het viel me op dat de ene zijde van ieder stukje glanzend was en veel kleur bevatte. Het leek een onderdeel van een grotere afbeelding. De andere zijde was dof en grijs.

Ik was enigszins verbaasd dat mijn omgeving me aanleerde om alle puzzelstukjes te draaien naar de grijze achterzijde. Maar ergens kon ik het wel begrijpen. Want de felle kleuren voelden chaotisch aan. Door met de grijze achterzijde te werken, leek het alsof er meer veiligheid en zekerheid geboden werd.

De eerste keer dat ik erin slaagde om twee grijze stukjes in elkaar te leggen, werd ik vervuld met een intense vreugde.

De drang om er een derde stuk aan toe te voegen, was groot. Maar dit lukte niet zomaar. Plots trof ik een stukje aan dat goed leek aan te sluiten. Toch klopte er iets niet. De overgang was niet naadloos en ik besepte dat het stukje verkeerd zat. Maar ik gaf de moed niet op.

Ik voelde inzichten groeien. En ik werd vaardiger. Na lang en succesvol puzzelen, meende ik dat de puzzel klaar was. Er lagen nog veel ongebruikte stukjes opzij maar ik was ervan overtuigd dat die stukjes tot een andere puzzel behoorden. Want telkens als ik naar mijn kunstwerkje keek, had ik het gevoel dat de puzzel 'af' was.

Pas een heel eind later in mijn leven leerde ik voorbij die veiligheid en zekerheid kijken. Ik liet de chaos toe en draaide de stukjes. Ik zag aan mijn aaneengeschakelde puzzel een groter deel van de afbeelding. Maar de puzzel was duidelijk nog niet af. Hoewel, door kleur in te brengen, lukte het me plotseling veel beter om aan de puzzel verder te werken.

En het gekke was ... Al die tijd wist ik dat er een gekleurde kant was aan de puzzelstukjes.

Het enige dat mij ontbrak, was ... lef.

1.

Ooit vertelde iemand me: “Veranderen is het enige dat blijft.” Naarmate ik ouder word, kan ik deze stelling alleen maar onderschrijven. Soms voelt het alsof ik al een paar keer gestorven ben en herboren word. Als kind was ik Jessica 1.0. Maar net zoals in de informatica wordt de oude versie regelmatig herzien om beter te functioneren. En zo vind ik mezelf af en toe opnieuw uit. Jessica 1.1, Jessica 1.2.

Misschien komt ooit de dag dat ik mezelf een 2.0-versie toe-eigen. Misschien is die dag er al en besef ik het nog niet ten volle. Vaak is er tijd nodig en merk ik pas jaren later: tóén ben ik geweldig veranderd. Ik voel in ieder geval een duidelijke groei ten opzichte van de tijd dat ik het allemaal verwelkomde.

Het leven zorgeloos verwelkomen, zat er alvast niet in. Mijn jeugd liep niet bepaald vlekkeloos. Sinds mijn ouders uit elkaar gingen, bleven mijn twee jaar jongere zus Eline en ik bij onze moeder wonen. Het was een lastige periode. Ma kon haar taak als huismoeder nauwelijks bolwerken, want ze had nog een baan als administratief medewerkster in een multinational. De tijd ontbrak haar om alles netjes voor elkaar te krijgen. Stel je voor: drie vrouwen in een huis. Zes linkerhanden. Geen klusjesman. En dus gebeurde het weleens dat het in huis regende of dat netels en distels de hoogste toon voerden in de moestuin. Het maakte ma alleen maar zenuwachtiger en meestal kreeg ik de schuld van alles. Of ik een rebels karakter had, laat ik in het midden. In ieder geval maakte ik telkens opnieuw als eerste kennis met een nieuw stukje uit de grote, boeiende wereld. Daardoor ontstond regelmatig een spanningsveld tussen ma en mij. Eline voelde aan dat ze hierdoor minder belaagd werd en speelde dit uit, wellicht onbewust, door steeds netter binnen de lijntjes te kleuren. En zo werd Eline het perfecte rolmodel als dochter en zocht ik nog meer de afstand op met ma.

Heel vaak keek ik op naar de buurman, Robert. Onze beide woonkavels waren exact even groot. Hetzelfde huis, dezelfde tuin. Maar bij Robert was de woning tot in de puntjes verzorgd. Als aan het huis iets afschilferde of als er een voeg uitbarstte, werd het euvel vaak nog de-

zelfde dag verholpen. De tuin was altijd piekfijn in orde, het gras was egaal groen en de omheining werd netjes onderhouden. Alle planten werden meerdere keren per jaar keurig in vorm gesnoeid en de volle zomer lang dienden diverse kleurrijke bloeiende planten als blikvanger. Er was ook een tuinhuisje waarin alles netjes opgeborgen lag. Wat was het verschil groot met onze woning. Robert kreeg bij mij al snel de bijnaam ‘Mister Perfect’. Ik bewonderde hem. Soms hoopte ik om ’s morgens wakker te worden in zijn huis en het gevoel te krijgen dat ik daar altijd had gewoond.

Toen pa ons gezin verliet, had ik het gevoel dat Robert een tikje meer op afstand bleef. Alsof wij de schuld hadden van alles wat gebeurd was. Het voelde pijnlijk voor me. Mister Perfect keek vaak bewust de andere kant op. Ook zijn vrouw Sonja had daar wat last van. Enkel Margo en Jasper, hun kinderen, bleven ons op een normale manier begroeten. Margo was zes jaar ouder en haar zag ik minder vaak. Toch was duidelijk dat de scheiding van mijn ouders geen indruk maakte op haar. De zeldzame keren dat ik haar ontmoette, bleef zij altijd even vriendelijk. Ook met Jasper bleef de communicatie zoals voorheen. Maar hij had weinig andere keus: wij zagen elkaar dagelijks want we zaten in dezelfde klas. Mij ontwijken, dat kon hij niet maken. Integendeel, toen we wat ouder werden, kreeg ik het gevoel dat hij meer van me verlangde. Zelf had ik nog niet uitgemaakt wanneer ik ooit met zo’n avontuur zou starten. Een meisje van 14 jaar maakt niet meteen de meest stabiele periode door. De poppen had ik op zolder gelegd maar voor het grote werk leek het me nog wat vroeg. Jasper daarentegen had blijkbaar niet zo’n last van een dergelijke identiteitscrisis.

Op een dag nodigde hij me weer eens uit bij hen thuis. Dit was niet zo gebruikelijk meer na de scheiding van mijn ouders. Voordien was ik er heel vaak en toen heette onze gezamenlijke activiteit nog ‘spelen’. Nu was dit meer chillen. We wisselden elkaars muziek uit, films of games. Voor een 14-jarige was dit het meest favoriete tijdverdrijf.

Ineens was er dan die vraag. “Heb je ons verbouwde tuinhuisje al gezien?”

“O nee, moet best cool zijn, een apart huisje in de tuin.”

Ik zag aan Jaspers zenuwachtige houding dat hij meer van plan was.

Zat ik in de val? Nee, ik vond van niet. Ik vond het best spannend. Stel dat Jasper en ik een koppel werden, dan zouden de banden met Robert en Sonja weer aangehaald kunnen worden. En de laatste tijd kampte ik ook wel met gevoelens die me naar méér met een jongen deden verlangen. Ik volgde de zenuwpees en kon moeilijk een glimlach onderdrukken. Zo stuntelig als hij zich gedroeg.

Zijn beide ouders had ik nog niet ontmoet die middag en dus veronderstelde ik dat ze er niet waren. Ik vroeg het maar niet. Stel dat hij zou antwoorden: “Ha, is het dát wat je wil?” Als er iets gebeurde, zou hij het initiatief moeten nemen.

In het tuinhuisje keken we wat rond. “Mooi,” liet ik mijn bewondering blijken. En wat ik verwachtte, gebeurde. Hij nam me stevig vast (veel te stevig, vond ik) en zoende me op de mond. Zijn zenuwen voelde ik tot in zijn tong. Een tedere zoen was dit allerm minst. Het voelde niet bepaald aangenaam. Ik wist niet hoe een zoen ‘hoorde’ te zijn maar ik dacht wel dat het fijner moest kunnen dan dit.

Het leek alsof hij de kussenhoezen van de tuinstoelen op voorhand netjes tot een soort matras had omgevormd want hij keek voortdurend in die richting tijdens het zoenen. En dit terwijl ik hem zonder woorden probeerde te corrigeren tot een kalme, tedere zoen. Maar zijn jachtige, haast angstige ogen bleven op de kussens gericht en relatief fors duwde hij me die richting uit. Ineens struikelde ik over een emmer waardoor we haast aan elkaar gehaakt omvervielen, maar dan wel in de richting van de kussens. Jasper had er kennelijk een goed gevoel bij. Hij had goed gemikt, vond hij. Maar hij leek zich niet af te vragen of ik me bezeerd had. Mijn linkerschouder en linkerbeen hadden de val het pijnlijkst ervaren. Aan het linkerbeen voelde ik een schaafwond. Ik trok mijn jurk iets omhoog om te zien hoe ver de wond liep, maar alweer interpreteerde Jasper dit fout. Hij verkeerde in de waan dat ik mijn slipje wilde uittrekken. Gretig gaf hij aan om daarbij te helpen. Ik was stomverbaasd. Kon hij dan niet vragen of ik me bezeerd had?

Het gestuntel bleef duren en ik had er een dubbel gevoel bij. Ik voelde dat Jasper een ongelooflijke klungel was, tactloos en onbeschoft. Anderzijds waren er mijn hormonen die me tegenhielden om te protesteren of luidop te roepen.

Helaas, het geroep was niet nodig. Ineens schoof de deur van het tuinhuisje open en een totaal ontstemde Mister Perfect keek ons met angstige ogen aan. Jasper en ik konden ons niet snel genoeg weer aankleden. Ik voelde me uiterst ellendig. Uitgerekend de man die ik zo hard bewonderde, kwam ons op heterdaad betrappen. Ik had zo graag weer toenadering tussen de twee buurgezinnen bewerkstelligd. Maar dan dit. Gelukkig leek hij zijn donderpreek vooral naar Jasper te richten zodat ik er probleemloos tussenuit kon glippen. Eenmaal buiten het tuinhuisje kon ik mijn tranen de vrije loop laten. Een verschrikkelijk eng wezen, genaamd Ellende, had zich meester gemaakt van mijn binnenkant en ik wilde met alle kracht en energie dit monster er weer uit krijgen. Aan de oprit van het Perfecte Huis haalde Sonja boodschappen uit de Perfecte Wagen. Ze keek me met grote verbazing aan. Die confrontatie had ik niet echt nodig. Het was alsof Ellende een tegenaanval plaatste. Dit voelde als een ongelijke strijd en met nog meer kracht, tranen en gesnotter zocht ik mijn weg naar mijn slaapkamer thuis, het enige veilige onderkomen dat ik had.

2.

“Dit is een trauma voor je geweest,” zegt Ron.

Hij schenkt me een kop kruidenthee in. Elke keer als ik hem het verhaal vertel, breken de emoties weer los. Dat weet hij intussen. Toch neemt hij elke keer opnieuw die luisterende houding aan. Als geen ander weet hij zich troostend en behulpzaam op te stellen.

“Wellicht,” antwoord ik. “Het heeft me vier jaar gekost voor ik weer iets aan durfde te gaan met een jongen.”

“En toch vind ik dat je ’t aardig hebt verwerkt. Helemaal in je eentje. Toen we elkaar de eerste keer ontmoetten, was het niet aan je te zien. Je zag er als een sterke meid uit. En dat ben je nog steeds.”

“Ik beschouw je nog steeds als de eerste jongen met wie ik de liefde écht heb bedreven, Ron. Neem dat maar van me aan.”

“Tja, en wie weet blijf ik ook wel de enige,” glimlacht hij.

Ik verbaas me over zijn antwoord. Drukt hij daar nu een hoop mee uit? Ik weet het niet. Ik vind het een beetje gemeen klinken. Ik maakte een trauma door en nu zal hij me eeuwig beschermen zodat dit me niet opnieuw overkomt. Heel loyaal natuurlijk maar eeuwig lijkt me wel een behoorlijk lange periode.

Maar je hoort me niet klagen. Ron is super. Zijn kijk op de wereld is uniek. Vaak gebruikt hij het woord ‘Maskerland’ om de wereld te beschrijven. Ik vind zijn visie perfect aansluiten op de geleidelijke ommekeer die ik sindsdien doormaakte. Het werd me steeds duidelijker dat ook Mister Perfect een masker op had.

De dag na het voorval in het tuinhuis was er opnieuw een gewone schooldag. Hoewel mijn wereld ingestort was, leek er geen vuiltje aan de lucht. De zon scheen voluit en niemand in de klas gaf ook maar één signaal dat er iets gebeurd was. Ook Jasper niet.

Gewoonlijk fietsten we samen naar school maar die ochtend besloot ik alleen te rijden. Even later beende Jasper me bij. “Heb je jouw oefeningen wiskunde nog kunnen afmaken?” leidde hij het gesprek in. En zo bleven we gewoon verder keuvelen, fietsend tot aan school. Ik voelde me er best opgelucht bij. Misschien was het gewoon een nare droom.

Na schooltijd fietste ik alleen want Jasper had een uur langer les. Ik werd alweer wat angstiger, want ik zou langs het Perfecte Huis heen fietsen en het engste scenario dat ik me kon inbeelden, voltrok zich. Robert stond me op te wachten aan de voordeur. Hij gaf een sein om bij hem te komen. Mijn hart klopte in mijn keel. Ik merkte nog net een glimp van Sonja in huis die meteen daarna het gordijn dichtshoof.

“Luister goed, Jessica. Dit zeg ik maar één keer. Wat gisteren gebeurd is, blijft tussen jou, mij en Jasper. Spreken we zo af?”

Ik voelde dat ik geen woord kon uitbrengen en knikte. Dit hoefde verder niemand te weten.

“Je beseft heel goed dat je een gevaarlijk spel speelde, toch? Misschien ben je nu wel zwanger.”

Ik schrok van zijn woorden. Daar had ik nog geen seconde bij stilgestaan. Maar al even snel kon ik mezelf sussen dat zoiets niet kon. Zelfs al volgden Jasper en ik nog het perfecte draaiboek, er kon weinig gebeurd zijn. Volgens dat draaiboek hoorde ik Jasper te vragen: “Buurman, wat doe je nu?” En daar had ik de tijd nog niet voor gevonden. Ook Jasper leek op dat ogenblik even de kluts kwijt geweest. Allemaal aanduidingen dat de interventie van Mister Perfect best nog wel enkele tellen te vroeg kwam om een nieuw leven op aarde te kunnen verwekken. Maar inderdaad, de gevolgen hadden heel wat ingrijpender kunnen zijn. Dat ik daar niet aan had gedacht.

“Luister goed, Jessica, als je zwanger bent, dan hou je mijn zoon erbuiten, begrijp je dat goed?”

Het ontstemde Robert dat ik niet meteen ‘ja’ antwoordde maar hem eerder met een bezorgde blik aankeek. Zijn toon werd dreigender.

“Ik ken jouw type wel. Zoveel mogelijk jongens versieren in de hoop dat je zwanger wordt van iemand uit een welgestelde familie. Maar luister goed, ik wil geen slet zoals jij in de familie. Ik had het kunnen weten. Het zit bij jou in de genen. Je vader was geen haar beter. Je mag trouwens blij zijn dat ik geen woord hierover rep tegenover je moeder.”

Ik trilde op mijn benen. Deze toon was veel agressiever dan ik me in mijn ergste nachtmerrie had voorgesteld.

“Ik wil trouwens dat je alle contact met Jasper voortaan verbreekt. Jullie zitten in dezelfde klas? Wel, zoek maar steeds het andere uit-

einde van de klas op. Ik reken erop. Ik kan toch mijn zoon niet naar een andere school sturen omdat jullie in dezelfde klas zitten? Besef je dat je zijn latere studiekeuze belemmert? Jasper gaf aan om te kiezen voor hogere studies in de medische sector. Ooit zal hij nog veel mensen helpen. Besef je dat je een levensdroom aan diggelen helpt door iemand te verleiden tot seks? Ga nu maar, dit zijn de laatste woorden die ik ooit tot jou heb gesproken.”

Deze woorden brachten me volledig van slag. Wat volgde, leek een perfecte kopie van één dag eerder. Ik barstte uit in tranen en begaf me zo snel mogelijk naar mijn slaapkamer.

Mijn ma klopte enkele uren later aan om me ervan te verwittigen dat het avondmaal klaar was. Ik antwoordde dat ik totaal geen honger had. Ook dit alles was een herhaling van wat zich één dag voordien had afgespeeld.

“Dat kun je niet maken, Jessie. Je bent toch niet ziek?”

“Laat me met rust, ma. Nee, ik ben helemaal niet ziek.” Gelukkig begreep ze snel dat ik alleen gelaten wilde worden. Ze wist dat ik die momenten wel vaker had.

Ik dwong mezelf om mijn gedachten van Mister Perfect af te houden en concentreerde me op ma. Haar bezorgdheid voelde enigszins goed voor me aan, vond ik. En ik moest toegeven dat ze toch telkens weer paraat stond om een avondmaal voor ons drieën klaar te maken na elke drukke werkdag. Ma was iemand die niet kon stilzitten. Ze zorgde altijd wel dat er netjes gestofzuigd was. Dat het toilet schoon was, de badkamer fris. Helaas, de klussen die pa op zich nam, gebeurden nauwelijks nog. Het huis verven, het gras maaien, een nieuw latje aanbrengen in het hekje voor het huis, de lekkende kraan repareren. Toen mijn ouders uit elkaar gingen, overleed ook opa, de vader van mijn moeder. Mijn moeder had een heel fijne band met hem en misschien was voor haar de klap van het overlijden van opa nog heftiger dan de scheiding. Opa had anders vast wel die klussen op zich genomen. Hij was zo handig. Hij kon alles repareren. Opa overleed onverwacht aan een hartstilstand, hoewel hij heel fit en sportief was voor zijn leeftijd. Doordat dit haast gelijktijdig gebeurde met de scheiding van mijn ouders, werd het overlijden van opa voor mij onbewust een tweederangs gebeuren. Pas later

beseftte ik voluit dat ik sinds die periode een dubbel gemis voelde. Een gemis dat bij mama nog veel heftiger was.

Ik betrap me erop dat het woord ‘mama’ onbewust in me opkomt.

Toen ik acht was, maakte ik er ‘ma’ van. Het was de eerste keer dat ik me wat stoerder wilde voordoen. Maar wanneer pijn of medelijden om de hoek kwam kijken, werd het weer ‘mama’. Ik vond mama een keer-tje trillend in een hoekje toen ik van school kwam. Het is een beeld dat me bijblijft: mama in dat hoekje van de keuken, zwaar ademend. Mama had mij niet horen aankomen. Ik stond als aan de grond genageld.

Wat een verschil met die stoere, zelfverzekerde Mister Perfect. Al begon ik daar nu toch maar vraagtekens bij te plaatsen. Was hij dan stoer en zelfverzekerd toen hij daarnet naar me uithaalde? Nee toch? Ik hoorde een angstaas tegen me praten. Ja, dat was hij, een angstaas.

Geleidelijk aan trok ik de conclusie dat Mister Perfect een masker opzette. In werkelijkheid was hij voor mij voortaan Mister Panic. Uiteraard zou hij het gebeuren aan niemand verklappen en dus ook niet aan ma. Stel je voor dat het gerucht zich als een lopend vuurtje verspreidde in de wijk. Wat bleef er dan nog over van zijn perfecte imago? Zijn perfecte huis. Zijn perfecte tuin. Zijn perfecte wagen. Zijn zoon die later perfecte studies zou doen.

Ik had alvast zijn ballon doorgeprikt. Mijn grote bewondering voor hem was in één dag tijd volledig verdampt. Hij was alles wat ik nooit wilde zijn.

Enkele maanden later vertelde ma me een merkwaardig verhaal. “Heb je ’t al gezien? Onze buurman Robert is elke dag thuis. Ik sprak zonet met Sonja. Hij moet rusten van de dokter. Hij heeft een burn-out.”

Ik vroeg me af of het tuinhuis-incident ermee te maken had. “Waar zou hij dit vandaan hebben?” vroeg ik nieuwsgierig.

“Sonja zegt dat hij zich veel financiële zorgen maakt.”

“Maar ma, ze hebben allebei een flink betaalde baan, toch?”

“Het leven is duur, Jessie. Wij kunnen het onderhoud van ons huis en onze tuin nauwelijks betalen. Wij kunnen niet met dezelfde wagen rijden als Robert. En een vliegvakantie zit er bij ons al helemaal niet in. Trouwens, als het klopt dat Jasper, net zoals zijn zus Margo, later voor

arts zal studeren, dan wordt dat een extra hap uit hun budget. Een geluk dat er een spreiding is van zes jaar. Maar hoe dan ook: twee studenten geneeskunde, dat wordt een kostbare grap, Jessie!”

Ik wilde ma best geloven maar toch voelde ik dat er iets niet klopte. Als het over vier jaar financieel lastig werd, waarom zou je dan nu depressief worden?

Wij waren duidelijk armer dan de burens. Maar ik moest het mijn ma nageven: veel geklaag over de financiën was er bij haar niet. Het stemde me tot nadenken. Ik begon stilaan te geloven dat de mate van financiële zorgen evenredig verliep met de financiële rijkdom die iemand had. En ik begon me steeds vaker af te zetten tegen die blinde drang, die ik rondom mij zag, om rijkdom te vergaren.

Ik herkende bij mezelf duidelijk opkomende haatgevoelens tegenover Robert. Sluit je maar op in je cocon, in je harnas. Of laat dan toch tenminste zien dat je een bange wezel bent achter je masker. Heb je dat lef?

3.

De ontmoeting met Ron was het beste dat me kon overkomen. Ik was 18. Vier jaar lang wilde ik niks van jongens weten. Soms vond ik ze te stuntelig (en dan herkende ik er meteen een Jasper in), dan weer te stoer. En dan ging als vanzelf een belletje bij me rinkelen. “Die stoerheid is niet echt,” fluisterde een stem me toe. Het leek een gave die ik had sinds het ontmaskeren van Mister Perfect.

Ron glipte handig tussen die twee stereotypen door. Vanaf onze eerste ontmoeting was het raak. Ik ontmoette hem tijdens een studentenfeest. Hij bood me een drankje aan.

Het feest werd gehouden in een sfeerloos gebouw waarvan de inrichting behoorlijk gedateerd was. Aanvankelijk wilde ik met enkele vriendinnen naar dit feest maar ze knapten flink af op de oubollige inrichting van de zaal. Zo erg vond ik dit allemaal nu ook weer niet en omdat ik best wel een avondje wilde stappen, besloot ik om alleen te gaan. Mijn outfit had ik niet heel bijzonder gemaakt: een strakke zwarte broek, zwarte hakken en een zwart topje erop. Ik besloot er een avontuur van te maken om in contact te komen met nieuwe mensen. Het voelde wat eng aan want ik trof er nauwelijks bekende gezichten. Ik liep met mijn wit wijntje rond en opeens zag ik hem. Mijn glas was inmiddels bijna leeg en hij bood me dus een nieuw wijntje aan. Hij leek me een tweetal jaartjes ouder (later zou blijken dat ik dit perfect had ingeschat) en dus verwachtte ik van hem op zijn minst de nodige wijsheid in zijn woorden en geen doorzichtige praatjes als: “Wat zie je er beeldig uit. Zin om buiten wat te gaan stappen? Ik bescherm je wel tegen de kou.”

Ik weet niet meer wat de aanleiding was maar hij zou me het verschil uitleggen tussen weten en denken.

“Weten doe je onbewust. Dieren kunnen weten maar ze kunnen niet denken. Een dolfijn weet dat hij sprongetjes en salto’s moet maken teneinde een visje als beloning te krijgen. Het is iets wat alle dieren beheersen. Weten dat je moet eten, dat je beter niet zelf gegeten kunt worden en dat je je moet voortplanten.”

“Wat grappig, zoals je dit beschrijft,” lachte ik hem toe.

“Ik moet het wel zo uitleggen zodat je duidelijk het verschil met denken

zult herkennen. Want bij de mens is, met de komst van het bewustzijn, alles verder geëvolueerd. Weten evolueerde tot denken.”

“De homo sapiens betekent niet voor niets de denkende mens,” etaleerde ik mijn kennis hierover.

“Juist. En toch... Het zal je verbazen dat de meeste mensen vandaag nog steeds vasthouden aan de houding eten, niet gegeten worden, voortplanten. Ze blijven als het ware steken in die dierlijke fase. Het enige verschil met de andere dieren ligt in het onbewust omvormen van die houding tot een gedrag dat bestaat uit hebben, bluffen en pronken.”

“Onbewust?” vroeg ik.

“Jammer genoeg wel,” vervolgde hij. “Denken is relatief nieuw voor de mens. En daarom redelijk lastig. Het is verleidelijk om die nieuwe eigenschap, het denken, op de automatische piloot in te stellen, want dan hoef je weinig inspanningen te doen. Het wordt evenwel moeilijker om bewust te leven. Om stil te staan bij alle keuzes die je maakt. Maar het loont, want zo verkrijg je inzichten. Je leert beseffen dat echte vreugde (het hoogste doel) maar tot op zekere hoogte bereikt wordt door hebben, bluffen en pronken. Eenmaal voorbij die grens zijn er andere mechanismes om tot hogere vreugdes te komen.”

“Jij studeert filosofie! Kan niet anders,” haalde ik verbaasd aan.

“Nee hoor. Het is gewoon interesse. Een gezonde interesse. Het gaat tenslotte over mensen.”

“Akkoord. Maar schets je het niet allemaal wat te simpel? Onze ontspoorde samenleving zal wel ingewikkelder in elkaar steken dan wat jouw analyse laat vermoeden. Jij herleidt alles tot drie kernwoorden,” probeerde ik ertegen in te brengen.

“Je bent het tenminste met me eens dat onze westerse samenleving ontspoorde. En dat niemand daar een eenduidig antwoord op heeft. Het lijkt me toch maar een grote stap voorwaarts als je alles in kaart poogt te brengen.”

“Absoluut. Maar ik moet bekennen dat ik het nog wat vaag vind. Als je het nog iets concreter weet uit te leggen, dan wordt het ongetwijfeld ook helder voor mij,” lachte ik uitdagend.

“Kijk, eerst is er een blinde en excessieve drang naar bezit. *Hebben*. Verder wordt zonder enige nuance de eigen mening opgehemeld tot de

enige juiste waarheid. *Bluffen*. En geef toe, er is een excessief streven naar een schoonheidsideaal. *Pronken*. Er is bovendien een duidelijke link met hoe mensen en dieren in de oertijd dienden te overleven. Dit was eveneens op basis van drie werkwoorden. *Eten*. Enkel bij voldoende voedsel bleef de soort in leven. Hierin kan materialisme herkend worden. *Niet gegeten worden*. Bekwaamheden werden ontwikkeld om gevaren te trotseren. Fight, flight, freeze. Vooral ‘fight’ vindt zijn link bij het bluffen. Dominantie in woorden. Maar ook ‘freeze’. Mensen stoppen zich weg achter een masker, in een harnas. En dan is er nog *voortplanten*. Enkel op deze manier kon de soort blijven bestaan. Het huidige pronken vindt hierin zijn oorsprong. De drie maatschappijziekten lijken dus een verband te houden met de drie oerinstincten. Voor de mens was het inmiddels behoorlijk eenvoudig geworden om zijn soort in stand te houden, waardoor hij tijd kon vrijmaken om op een inventieve manier deze oerinstincten om te vormen tot moderne houdingen die tegenwoordig de oorzaak zijn van alle onheil.”

Terwijl hij deze wijze analyse op een rustige, bedachtzame toon uit de doeken deed, had ik alle tijd om hem te bekijken. Hij had zijn haar gemillimeterd, niet meteen mijn favoriete kapsel voor een man. Maar hij was lang en slank. Hij had indringende ogen die mij op de juiste momenten aankeken.

Oogcontact vond ik erg belangrijk. Mannen die te verlegen waren, keken te snel weg en dat bracht mij niet de juiste chemie. Echter, op mannen die direct veel te aanhalig waren, knapte ik ook af.

Hier gebeurde alles op de juiste manier.

Ik wist het meteen. Hem vond ik de moeite waard.

“Hoe heet je?” vroeg ik.

“Mijn naam is Ron. Ik studeer politieke en sociale wetenschappen.”

Terwijl hij dit zei, stak hij zijn hand uit. Zijn handdruk voelde warm en prettig. Een rustige handdruk met precies de juiste druk.

“Ho, maar dan is er toch best een link met je interesses,” lachte ik.

“Aangenaam, ik ben Jessica. Ik studeer talen.”

“O, wat leuk. Hier staat een taalvirtuoos tegenover mij!”

“Rustig aan, Ron,” lachte ik. “Ik ben net aan mijn eerste jaar begonnen. Die virtuositeit zal wel blijken na de eerste examens.”